

Etické kódexy a finančné inštitúcie - nebankové subjekty.

2.časť

Kódex etiky v poisťovníctve

Uplatňovanie kódexu smeruje k vytvoreniu dôvery klienta, zvýšeniu kreditu a imidžu jednotlivých poisťovní a predovšetkým slovenského poisťovníctva ako celku. Má napomáhať lepšie presadzovať dobré meno slovenského poisťovníctva doma i v zahraničí.

Kódex umožňuje jednotlivým poisťovniam pre správanie sa vlastných zamestnancov a sprostredkovateľov uplatňovať vyššie etické nároky, než aké vyplývajú s dodržiavania zásad tohto kódexu.

Pre získanie klientely smú využívať len informácie o vlastnej poisťovni. Za zvlášť nevhodné sa považuje používanie tabuľky pre porovnanie výhodnosti služieb jednotlivých poisťovní, používanie neúplných údajov, údaje vytrhnuté z kontextu, resp. pojmy, ktorým klient nerozumie a prikladá im iný význam.

Ani v reklame nie je možné používať metódu porovňovania s inými poisťovňami.

Údaje o klientoch sa nemajú získavať spôsobom, ktorý by narušil právo klienta na ochranu osobnosti a osobných údajov. Pri uzatváraní poistenia sa nevyužívajú agresívne spôsoby správania sa narušovaním klientovho práva na súkromie.

Kódex veľmi dobre rieši aj správanie sa pracovníkov i mimo práce, keď ukladá:

Využívať v maximálnej miere ponúknuté príležitosti pre zdokonalenie svojich profesných znalostí, mať svoju profesiu v úcte a zvyšovať jej prestíž.

V osobnom živote sa správať v súlade s platnými právnymi normami, všeobecne platnými zásadami slušného správania sa a tohto kódexu.

Dodržiavať obchodné tajomstvo aj po skončení pracovnej činnosti v oblasti poisťovníctva.

Vo všeobecných zásadách vzťahu zamestnancov poisťovní a jej sprostredkovateľov ku klientom sa zdôrazňuje napríklad:

Nutnosť neuzatvárať poistenie s klientmi, ktorí prejavujú špekulatívne zámery.

Neuprednostňovať vlastné záujmy pred záujmami klientov.

IV. Kódex etiky maklérov v poisťovníctve

Maklér je nezávislým sprostredkovateľom poistenia, zastupujúci záujmy klienta, ktorý ho na to splnomocnil. Keďže maklér nie je iba obyčajným distribútorom a sprostredkovateľom poistenia, ale prináša svoj originálny vklad do poskytovaného poistného krytia upraveného podľa potrieb klienta, jeho úlohou, konkretizovanou v kódexe, je namä:

- Radiť klientom v otázkach vhodného predchádzania, resp. poistenia ich rizík,
- Poskytovať poisťovniam potrebné informácie na to, aby ocenenie rizík, určenie poistných sadziieb a prijatie rizík boli uskutočnené správne,
- V prípade škody spolupracovať s poisťovňami a likvidátormi na dosiahnutie jej urýchleného a spravodlivého riešenia a vybavenia.

Na to, aby všetkým subjektom boli poskytnuté čo najlepšie možné služby treba dbať, aby maklérske služby v poisťovníctve vykonávali len osoby, ktoré na to spĺňajú potrebné profesionálne požiadavky a normy, ktoré sú riešené súvisiacimi predpismi.

Za makléra sa podľa tohto kódexu nepovažuje spoločnosť, ktorá stráca vo svojej profesii potrebnú nezávislosť na poisťovaciach alebo zaist'ovacích spoločnostiach. Táto skutočnosť sa napĺňa najmä v prípadoch, keď existuje v právnej forme jeho príslušnosť k jednej alebo viacerým poisťovniam, alebo keď existuje akékoľvek priame majetkové prepojenie so spoločnosťou zaoberajúcou sa poisťovníctvom. Z týchto skutočností vyplýva hospodárska závislosť, ktorá je neprístupná.

Niektoré zásady správania sa zamestnancov maklérských firiem

Makléri dôstojne reprezentujú svoju firmu aj odbor poisťovníctva, ktorého sú súčasťou. Vyvarujú sa každej činnosti, ktorá by znamenala konflikt ich vlastných záujmov so záujmami firmy či poisťovníctva ako odboru. Dodržiavajú prísne pravidlá etiky, nepoužívajú vo svoj osobný prospech informácie a materiály svojej firmy, najmä nesmú zneužiť svoje postavenie k prijímaniu či vyžadovaniu finančných alebo vecných výhod od ktorejkoľvek firmy a rovnako nesmú nikdy obdobné výhody sami ponúkať či poskytovať.

Zásady správania sa maklérov vo vzťahoch k poisťovniam

Makléri musia mať aktuálny prehľad o situácii na poistnom trhu, o jednotlivých poisťovniach a ich produktoch a sú jedným z prvkov súťaživosti na poistnom trhu. Pri umiestňovaní obchodu sa makléri správajú nestranne a profesionálne, vyvarujú sa najmä akéhokoľvek ohovárania či zvýhodňovania niektorej z poisťovní. Maklér nerozširuje informácie o situácii alebo správaní sa poisťovne, ktoré obsahujú nepresnosti alebo nedostatočne preukázané údaje. Maklér je povinný, ako súčasť hospodárskeho odvetvia v poisťovníctve, podieľať sa na udržiavaní zdravého a funkčného poistného trhu.

Niektoré zo zásad správania sa maklérov vo vzťahoch ku klientom

Makléri sú predovšetkým povinní zastupovať záujmy svojich klientov, spracúvať pre nich optimálne poistné programy, ako z hľadiska ich potrieb, ak i z hľadiska ponuky poistného trhu. Rovnako sú povinní poskytovať klientom pravdivé a objektívne rady a vysvetlenia rozličných charakteristík, práv, povinností a ceny poistenia, ktoré by podľa ich názoru a presvedčenia bolo adekvátne pre riziká, ktoré chce klient pokryť. Maklér je nielen zástupcom, ale aj dôverníkom svojho klienta, presadzuje poistné záujmy svojich klientov. Pre maklérske firmy a ich zamestnancov je záujem klienta vždy vyšší ako záujem vlastný a záujmy klienta a svoju lojalitu k nemu povyšujú makléri nad svoj zisk. Makléri dbajú na zachovanie mlčanlivosti o všetkých skutočnostiach týkajúcich sa poistenia klientov. Poskytujú zásadne úplné, pravdivé, neskreslené a zrozumiteľné informácie o poistných produktoch a poisťovniach. Maklér nezamlčuje klientovi žiadny

písomný dôkaz ani dokumentáciu, ktoré sa týkajú uzatvorenia jeho poistenia. Svoje rady a informácie poskytujú makléri len v tých oblastiach, v ktorých sú odborne kompetentní. Makléri nedojednávajú poistenie so špekulatívnymi zámermi.

Podľa kódexu má makléř má voči klientovi štyri základné povinnosti, ktoré sú určené konkrétne:

Preskúmanie rizík

Na začiatku každého makléřského prípadu musí byť spracovaná dôkladná analýza prevádzkovo-poistných rizík klienta – makléřom samostatným, alebo za pomoci prizvaných odborníkov – a to i v prípade, že klient túto analýzu sám nevyžaduje.

Obhliadka objektov

Skúmané objekty sú prezreté za použitia zodpovedajúcich odborných metodík, noriem a predpisov a výsledok prehliadky má slúžiť ako podklad pre spracovanie analýzy za účelom rozpoznania, posúdenia a ohodnotenia existujúcich rizík. Prevzatie podkladov, ktoré boli spracované cudzím subjektom, nie je bez súhlasu tohto subjektu prípustné.

Umiestnenie rizík

Analyzované riziká makléř poisťuje podľa individuálnych potrieb klienta a za optimálnych podmienok. Na optimálne splnenie poistných požiadaviek klienta makléř v prípade potreby zabezpečí, aby sa na krytí rizika podieľal zodpovedajúci počet poisťovní. Pokiaľ niektoré z rizík, zistených pri analýze, nie sú poisťiteľné, je poisťovací makléř povinný podať o tom klientovi bez prietřahov vyčerpávajúce vysvetlenie.

Povinnosť informovať

Makléř je povinný priebežne a bez zbytočných odkladov informovať klienta o tom, v akom štádiu sa jeho rokovanie vo veci klienta práve nachádza, rovnako ako o dielčích a konečných výsledkoch svojho snaženia ohľadom umiestnenia predmetného rizika.

V. Etický kódex finančného kontrolóra

Na záver sa budem venovať Etickému kódexu finančného kontrolóra.

Na rozdiel od predošlých je určený pre všetkých zamestnancov **orgánov verejnej správy**, ktorí vykonávajú finančnú kontrolu. Vydalo ho Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Predpisuje pracovníkom tieto etické zásady:

Dôveryhodnosť, korektnosť, čestnosť a bezúhonnosť

Jeho pracovné postupy a postoje majú vzbudzovať rešpekt a dôveru.

Kontrolu má vykonávať bez akéhokoľvek podozrievania, bez zaujatosti a zodpovedá za svoje konanie. Jeho správanie vzbudzuje prirodzenú vážnosť a úctu.

Spoľahlivosť, principiálnosť, pravdivosť a objektívnosť

Vo vzťahoch voči zamestnancom kontrolovaného subjektu vystupuje korektne, avšak primerane autoritatívne. Jeho pracovné postupy a rozhodnutia sú objektívne. Výsledky ním vykonanej kontroly sú vždy úplné, pravdivé a preukázateľné. Svoje rozhodnutia prijíma len na základe jednoznačne overených skutočností, podložených dôkazovým materiálom.

Nezávislosť, nestrannosť, konflikt záujmov, politická neutralita

Voči kontrolovanému subjektu a vonkajšiemu prostrediu vystupuje nezávisle a nestranne. Vyhyba sa akémukoľvek konaniu, ktoré by mohlo ovplyvniť výsledky jeho práce, viesť ku korupcii alebo k iným negatívnym javom. Poukazuje na negatívne javy a dáva podnet na ich ďalšie prešetrenie príslušnými orgánmi. Pri výkone práce nezneužíva svoje postavenie na súkromné účely. Získané informácie nevyužíva ako nástroj na získanie osobného prospechu pre seba a pre iných, ani ich nepoužíva na ujmu inej osoby alebo skupiny osôb. Zachováva si nezávislosť od všetkých politických vplyvov.

Oprávnenosť, odbornosť.

Finančný kontrolór vykonáva iba činnosť, na ktorú má oprávnenie. Ovláda právne predpisy platné pre výkon finančnej kontroly a aplikuje ich pri kontrolnej činnosti. Neustálym vzdelávaním dbá o svoj odborný rast.

Finančný kontrolór je vzorom v osobnom živote, vo vystupovaní na verejnosti a udržiavaní svojho zovňajšku. Jeho správanie sa neprieči všeobecne uznávaným morálnym zásadám a etickým pravidlám.

VI. Záver

Aj keď cieľom autorky nebolo komplexne zmapovať všetky etické kódexy inštitúcií na finančných trhoch, a aj keď im nebola, vzhľadom na okruh záujmov autorky, venovaná rovnaká pozornosť, je možné konštatovať :

Hlavnou funkciou etických kódexov je regulácia správania jednotlivca alebo skupiny v súlade s určitými skupinovými etickými normami.

Kódex zároveň rozširuje súbor nástrojov na riadenie ľudí. Pomáha riešiť konfliktné situácie, uľahčuje pracovníkovi rozhodnutie v situáciách, keď mu chýba orientácia medzi správnym a nesprávnym. Súčasne pomáha jednotlivcovi alebo skupine formovať návyky hodnotiť svoje správanie v súlade s etickými normami.

Medzi skúmanými kódexami sa našli všetky typy kódexov, t.j.

- a/ ašpiračný kódex, ktorý vyjadruje ideál, ku ktorému by konanie ľudí malo smerovať (napr. VÚB)
- b/ výchovný kódex, ktorý obsahuje presne určené pokyny s presnou interpretáciou a opisom (napr. Asociácia správcovských spoločností, Asociácia obchodníkov s cennými papiermi)
- c/ regulačný kódex, v ktorom sa nachádzajú podrobne rozpracované morálne požiadavky. (ďalšie komerčné banky, Kódex pracovníkov finančnej kontroly)

Podľa subjektu, pre ktorý je kódex vypracovaný, sa na finančných trhoch nachádzajú tak profesijné kódexy, ako aj odvetvové kódexy a samozrejme firemné kódexy

Firemné etické kódexy sú veľmi rôznorodé.

Niektoré jednoducho špecifikujú požiadavky na svojich zamestnancov.

Iné zasa slúžia ako rukoväť pri exkurzii vo vnútri finančnej inštitúcie.

Vo všetkých profesijných etických kódexoch. sú vyjadrené morálne normy, ktoré sú vyššie, ako normy platiace pre verejnosť. Určite aj preto, že spoločnosť poskytuje konkrétnej profesii istú autonómiu a nárokuje si požadovať od členov profesie aj plnenie vyšších noriem, než platia pre iných.

Takýto kódex ochraňuje záujmy slúžiace professii ako celku, ale spravidla ochraňuje aj verejné záujmy. Požiadavky nie sú, až na malé výnimky, všeobecné, ale naopak adresné. Pravidlá sú kontrolovateľné a kontrolované.

Odvetvové etické kódexy korigujú možné neférové konanie, ktoré by sa mohlo vyskytnúť v snahe získať konkurenčnú výhodu. Nebezpečenstvo takéhoto konania je však stále veľké (nekvalitné služby, korupcia, zavádzajúce praktiky, klamlivá reklama atď.)

Rozsah jednotlivých kódexov je veľmi rozdiely. Od 3-4 strán formátu A4 až po niekoľko desiatok strán s prílohami a vzormi.

Všetky etické kódexy však požadujú vyšší morálny štandard od svojich členov.

Aj keď každý z nich má určité ohraničené pôsobenie, je vždy lepšie mať takýto kódex, ako ho nemať. I keď jeho samotná existencia ešte nezaručuje, že firma nepoškodí jednotlivca, alebo verejnosť.

* Kódex pracovníka finančnej kontroly

Použitá literatúra:

Klopfer, M.: Etika podnikania, Bratislava, SPN 1995

Luknič, A.S.: Štvrtý rozmer podnikania – etika., Bratislava,
Slovak Academic Press 1994

Remišová, A.: Etické kódexy, Bratislava, Ekonóm 1998

Liška, V., Lachkovič, R., Nováková, J., Zumrová, J.: Kolektivní investování,
Praha: Bankovní institut, 1998

Internetové stránky:

www.finportal.sk

www.banky.sk

www.finance.sk

www.nbs.sk

www.vub.sk